

Tradycje i zwyczaje wielkanocne

Odradzająca się po zimie przyroda to magiczny, niosący radość i nadzieję czas. Nie pamiętamy świąt wielkanocnych bez poświęcenia pokarmów, bez wypełnionego kościoła, bez procesji wielkanocnej. To bardzo trudny czas dla nas wszystkich, w którym budzimy się, by ruszyć dalej, zacząć doceniać życie i nim się cieszyć.

Wielkanoc ważna jest nie tylko ze względu na duchowy wymiar. Wiąże się z wieloma tradycjami, sięgającymi nawet XIV wieku. Symbole wielkanocne są powszechnie znane, jednak nie każdy wie, jakie mają znaczenie. Świąta Wielkanocne kojarzą się nam z kolorowymi pisankami, pysznym jedzeniem i śmigusem dyngusem. Rozpoczynają nowy rozdział pełen słońca, energii i optymizmu. Towarzyszące im obrzędy zarówno religijne, jak i ludowe sprawiają, że stają się one jeszcze bardziej barwne. Nieodłącznym elementem polskich Świąt Wielkanocnych jest malowanie pisanek. Zdobione jaja są symbolem przyrody rodzącej się do życia, a wśród chrześcijan również nadziei wynikającej ze Zmartwychwstania Chrystusa. Istnieje wiele technik zdobienia jaj. Prosty sposób barwienia jaj jest wykorzystanie łusek z cebuli, dzięki którym uzyskać możemy pisanki w kolorach od żółtego do brunatnego. Kolor różowy uzyskamy gotując jaja w soku z czerwonego buraka. Aby w prosty sposób zabarwić jaja na zielono wystarczy użyć pędów młodego żyta lub barwinka.

Niedziela Palmowa rozpoczyna okres Wielkiego Tygodnia. Do kościołów w całym kraju wierni przynoszą palmy wielkanocne, by zgodnie z tradycją, po poświęceniu chroniły domostwo, ludzi, zwierzęta oraz pola przed czarami, ogniem i wszelkim złem. Palma wielkanocna jest symbolem zmartwychwstania i nieśmiertelności duszy, zwycięstwa, ale także symbolem męki oraz odkupienia. Dawniej wierzono, że połknięcie bazi z poświęconej palmy zapewni zdrowie, a wystawienie jej w oknie podczas burzy uchroni dom przed piorunami. Palma powinna być zrobiona z gałązek wierzby z rozwiniętymi kotkami. Można przystroić ją bukszpanem, żonkilami, krokusami, gałązkami malin, porzeczek oraz iglaków, a także suszonymi kwiatami, kłosami, trawami. Palmy po świątach wielkanocnych nie wolno wyrzucać na śmietnik, należy ją spalić.

W Wielki Czwartek zaczyna się Triduum Paschalne, upamiętniające ostatnią Wieczerzę Jezusa z uczniami, podczas której ustanowił dwa sakramenty: sakrament kapłaństwa oraz Eucharystii. Jedynym dniem w roku, kiedy w kościołach nie jest odprawiana Msza święta jest Wielki Piątek. W tym dniu prowadzona jest adoracja krzyża świętego. Dawniej wierzono, że w Wielki Piątek przed wschodem słońca woda w potokach i rzekach

wykazywała właściwości uzdrawiające i zapobiegające chorobom. Posadzenie drzew tego dnia zapewniało, że będą dobrze owocowały, wierzone także, że „W Wielki Piątek dobry zasiewu początek”. Wielka Sobota jest nie tylko dniem święcenia wody i ognia, ale także dniem święcenia pokarmów. Wszystko, co powinniśmy włożyć do koszyczka ma swoją szczególną symbolikę:

CHLEB - symbol ciała Chrystusa, gwarantuje pomyślność i dobrobyt,

BARANEK - symbol Chrystusa Zmartwychwstałego, który podkreśla triumf i zwycięstwo nad śmiercią,

WĘDLINA - przynosi zdrowie, urodzaj i płodność w domostwie,

JAJKA - symbol zwycięstwa życia nad śmiercią, są dowodem odradzającego się życia,

SER - oznacza przyjaźń, porozumienie między człowiekiem a przyrodą,

SÓL - symbolizuje sedno życia, chroni przed zepsuciem, dawniej wierzone, że posiada moc odstraszania wszelkiego zła,

CHRZAN- symbol siły i zdrowia,

CIASTO - znak umiejętności i doskonałości.

Obchody Wielkiej Niedzieli rozpoczyna msza rezurekcyjna, podczas której wierni uczestniczą w uroczystej procesji wokół świątyni. Na terenach wiejskich do dziś wierzy się, że gospodarz, który pierwszy wróci do domu z rezurekcji, pierwszy zakończy żniwa, a spanie w czasie dnia w okresie Wielkanocnym stanie się przyczyną nieurodzaju. Śniadanie Wielkanocne, podczas którego dzielimy się poświęconym jajkiem jest wszędzie tak samo ważną tradycją. Dokładamy wielu starań, aby śniadanie było obfite i smaczne, bo czekamy na nie przez cały Wielki Post. Stół powinien być nakryty białym obrusem, z zielonym owsem w doniczce (symbol tego, co wzrasta i zapewnia w domu dostatek), przystrojony symbolami Wielkanocy. Staramy się skosztować choćby przynajmniej po troszeczkę wszystkiego co znajduje się na nim znajduje: białego barszczu, pieczonego schabu i boczku, a do tego chrzanu, sałatki warzywnej oraz jajek w różnej postaci.

Wesołego
Alleluja!

Opracowanie: M. Łasocha, J. Nosalska, M. Wierchowska.